

Oświadczenie Podlaskiej Konserwator Zabytków
w sprawie prób wstrzymania prac modernizacyjnych kolei
na linii E75 odcinek Czyżew-Białystok

Zgodnie z zarządzeniem nr 11/2019 z dnia 03.06.2019 roku do wojewódzkiej ewidencji zabytków włączono dwa tunele drogowe. Tunel drogowy I (od strony ul. Hetmańskiej) oraz tunel drogowy II (od strony ul. Kopernika). Jednocześnie z uwagi na procedurę odwoławczą, zainicjowaną przez właściciela obiektu, zarządzenie te zostało uchylone przez WSA w Białymstoku. W wyniku rozstrzygnięcia sądu obiekty te utraciły ochronę konserwatorską i tym samym nie były ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków.

PWKZ podjął dalsze działania mające na celu ponowną możliwość ich ochrony. Dodatkowo zgromadzony materiał dowodowy umożliwił powtórne włączenie „Tunele drogowego I” do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Właściciel obiektu zgodził się ze stanowiskiem PWKZ i nie wniósł odwołania.

Zgodnie z zarządzeniem nr 8/2021 z dnia 24.03.2021 roku do wojewódzkiej ewidencji zabytków włączono „Tunel drogowy I” (od strony ul. Hetmańskiej). Pod ochroną konserwatorską znajdują się wszystkie elementy tworzące ten tunel.

Wartościowanie zabytków jest niewątpliwie procesem złożonym i wymagającym głębokiej refleksji. Podczas procesu weryfikacji brane są pod uwagę 3 rodzaje wartości zabytkowych: historyczne, artystyczne oraz naukowe. Tunel drogowy II jest obiektem znacząco zmodyfikowanym poprzez dobudowany w 1959 roku wiadukt o konstrukcji żelbetowej. Mimo, że tunel drogowy I oraz tunel drogowy II powstały podczas jednej inwestycji, jednak nie są jedną budowlą.

Nadmienić należy, że ważnym aspektem postępowania było zaakceptowanie przez PKP faktu włączenia jednego z tuneli do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Tunel zostanie wyekspozowany dla zwiedzających, poddany renowacji oraz pracom naprawczo-upełniającym. Taką deklarację złożyło nam PKP.

Proces odwoławczy zainicjowany przez PKP (jaki miał miejsce w przypadku próby włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków dwóch tuneli) blokował realizację inwestycji, której koszt sięgał ponad 3 miliardy zł. i z pewnością przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa podróżujących, w tym mieszkańców naszego regionu. Osoby, które apelują dzisiaj o wstrzymanie zaprojektowanych wcześniej prac modernizacyjnych kolei na tym odcinku muszą mieć świadomość, że zmiany w zakresie modernizacji kosztowałyby skarb państwa 8 miliardów zł.

Dodam, że włączenie do ewidencji XIX w. tunelów nastąpiło z urzędu. Do tej pory żadne środowiska nie występowały do WKZ o objęcie ochroną konserwatorką ww. tuneli.

Prof. dr hab. Małgorzata Dajnowicz

Podlaska Konserwator Zabytków